

Abstrakt: Manželské majetkové právo

Rigorózní práce se zabývá tématem manželského majetkového práva v nejširším pojetí tak, jak ho pojímá zákon č. 89/2012 Sb., občanský zákoník v platném znění. V první kapitole se věnuji historickému vývoji manželského majetkového práva. Z hlediska historického se ovšem jedná převážně o společné jmění manželů, a právě jeho vývoj je pro naše chápání společného jmění zcela zásadní. Nejprve se zabývám římským právem, které vytvořilo právní základy společného jmění. Dále blíže rozvádím jednotlivé občanské zákoníky a související zákony platné na našem území od tzv. josefínského zákoníku účinného od roku 1787. Po josefínském zákoníku vstoupil v platnost Císařský patent č. 946/1811 Sb., všeobecný zákoník občanský, který byl v Československé republice zrušen až zákonem č. 141/1950 Sb., občanským zákoníkem. V souvislosti s ním nabyt účinnosti i nový zákon č. 265/1949 Sb., o právu rodinném. Zákon č. 40/1964 Sb., občanský zákoník (také jen „občanský zákoník 1964“), byl přijat spolu s novým zákonem č. 94/1963 Sb., o rodině (také jen „zákon o rodině“) a nakonec byl v roce 2014 zrušen a nahrazen zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Společné jmění manželů lze na základě platného občanského zákoníku vymezit zákonným režimem, smluveným režimem či režimem založeným rozhodnutím soudu, čemuž věnuji právě druhou kapitolu této práce. Dále se v této části zabývám ochranou třetích osob, vypořádáním společného jmění a následně také ustanoveními o bydlení manželů a o domácím násilí.

Ve třetí kapitole se věnuji nizozemské a britské právní úpravě manželského majetkového práva. V Nizozemském království jsou práva a povinnosti manželů obsažena v nizozemském občanském zákoníku, a to v první knize zvané Práva osob a rodinné právo, v částech 1.6 – 1.8. Velké Británie má systém zcela odlišný. Rozděluje se právní úprava Anglie a Walesu a úprava Skotska a Severního Irska, přičemž se vychází z řady zákonů a soudních rozhodnutí.

V závěru své práce se zamýšlím nad možnými návrhy *de lege ferenda*. Hlavní otázkou, kterou se zabývám, je otázka, zda na základě historického vývoje i v porovnání s jinými evropskými právními řády současná právní úprava společného jmění, tedy preference režimu společného jmění manželů jako zákonného pouze s možností smluvní modifikace, odpovídá aktuálním potřebám manželských párů, resp. snoubenců uvažujících o vstupu do manželství, nebo zda nenastal čas k úvaze o změně zákonného režimu tak, že by jím byl namísto režimu společného jmění režim jmění oddělených.